

gemeente
Neder-Betuwe

Uitvoeringsprogramma

Klimaatnota 2021 - 2025

Versie 23-4-2021

Inhoud

Inleiding.....	3
Het uitvoeringsprogramma	3
Langdurige processen en structurele aandacht	4
1. Energiebesparing	6
1.1. Gemeentelijke organisatie	6
1.2. Energiebesparing woningen	6
1.3. SVn Duurzaamheidslening voor particuliere woningbezitters	7
1.4. Energiebesparing bedrijven, verenigingen en andere maatschappelijke organisaties.....	7
2. Energietransitie: zonne-energie	8
2.1. Project zonnenvelden.....	8
2.1.1. Participatie zonne-energie	8
2.1.2 Gebiedsfonds.....	9
2.2. Collectieve inkoop zonnepanelen	9
2.3. Project Asbestsanering (asbest eraf zonnepanelen erop)	9
3. Energietransitie: windenergie	9
3A. Realisatie windproject binnen zoekgebieden	9
3.1.1. Participatie Windenergie.....	10
3.1.2. Gebiedsfonds.....	10
4. Klimaatadaptatie	10
4.1. Regionale Adaptatie Strategie (RAS)	10
4.2. Lokaal beleid.....	11
5. Warmtetransitie (aardgasvrij)	11
5.1. Transitievisie Warmte	12
6. Mobiliteit	12
6.1. Beleid en uitvoering elektrische laadinfrastructuur.....	12
6.2. Compensatie CO2	12
7. Vervolg: monitoring en ontwikkelingen	13

Inleiding

Neder-Betuwe is ruim tien jaar geleden gestart met vastleggen van duurzaamheidsdoelstellingen. Allereerst in de Nota Duurzaamheid (2010) gevolgd door de Duurzaamheidsvisie Neder-Betuwe 2016-2020. In de Klimaatnota 2018-2023 is de energiewet paragraaf handen en voeten gegeven, gevolgd door het bijbehorende Uitvoeringsprogramma Energietransitie 2019 - 2023.

Na tussentijdse evaluatie heeft de gemeenteraad van Neder-Betuwe op 11 februari 2021 de Klimaatnota 2021-2025 Neder-Betuwe vastgesteld. Daarin beschrijven we, in aansluiting op de eerdere Klimaatnota, hoe we de CO₂-uitstoot willen verminderen en daarmee verdere opwarming van de aarde, met alle nadelige effecten van die opwarming (zoals hitte, droogte, et cetera) tegen willen gaan. In hoofdlijnen bestaat de Klimaatnota uit de volgende thema's:

- energiebesparing;
- energietransitie: het opwekken van hernieuwbare energie;
- klimaatadaptatie: om onze leefomgeving zo goed mogelijk voor te bereiden op veranderingen in het klimaat. Veranderingen zoals heftiger regenval, zwaardere stormen en meer hitte;
- warmtetransitie: vrijwel alle woningen en gebouwen in onze gemeente worden momenteel verwarmd door aardgas. Deze vorm van verwarming draagt bij aan de uitstoot van broeikasgassen. Dit betekent dat een proces op gang moet komen waarbij we de verwarming door aardgas vervangen door duurzame vormen van energie, de warmtetransitie;
- mobiliteit: veel vormen van mobiliteit dragen bij aan CO₂-uitstoot. Door het stimuleren van milieuvriendelijke alternatieven willen we de CO₂-uitstoot verminderen.

In de Klimaatnota 2021 – 2025 zijn, ten opzichte van de eerdere Klimaatnota 2018-2023, nieuwe doelstellingen opgenomen voor de Neder-Betuwse energietransitie, de verduurzaming van de lokale mobiliteit is verwerkt in deze nieuwe ambitie en een lokale uitwerking van de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) is nu opgenomen.

De verschillende doelstellingen die de gemeente Neder-Betuwe in haar Klimaatnota 2021-2025 heeft neergelegd maken we in dit Uitvoeringsprogramma Klimaatnota 2021-2025 concreet.

Het uitvoeringsprogramma

Het Uitvoeringsprogramma 2021-2025 is een voortzetting van het eerdere uitvoeringsprogramma met extra aandacht op de nieuwe punten. Op hoofdlijnen wil de gemeente Neder-Betuwe:

- 1) bij het onderdeel 'energiebesparing':
  - a) de inwoners informeren en waar mogelijk faciliteren;
  - b) maatschappelijke instellingen ondersteunen bij het uitwerken van de energiedoelstellingen;
  - c) bedrijven met elkaar in verbinding brengen rond de energiebesparing en inzetten op het organiseren van de samenwerking (duurzaamheidskring)

- 2) bij het onderdeel 'energietransitie':
  - a) opwekking van duurzame energie (waaronder zonne- en windenergie) binnen de gestelde wettelijke en gemeentelijke kaders maximaal faciliteren. Dat is een voortzetting vanuit 2018 en zijn er al diverse lopende initiatieven vanuit de markt op het gebied van duurzame energie. Daarnaast is de komende periode de meeste inzet gericht op het tot stand brengen van een optimaal windproject. Daarnaast zijn er nog twee nadere zoekgebieden voor wind vastgesteld en zullen we naar verwachting meerdere voorstellen voor zonnevelden ontvangen.
  - b) kansrijke marktinitiatieven en op elkaar afstemmen;
  - c) de betrokkenheid van een ieder bij de energietransitie vergroten (participatie). Lokale inbreng en deelname in projecten vinden wij één van de belangrijkste voorwaarden voor onze gemeenschap om te komen tot een gedragen en succesvolle transitie. Indien een duurzame energiecoöperatie gestalte krijgt, willen we hieraan mede vorm geven en zeker in de beginfase, ondersteunen; uitgaande dat bewoners en bedrijven dit zelf trekken.
- 3) de warmtetransitie vormgeven vanuit een gedegen en doordacht plan met strategische communicatie en participatie om een start te kunnen maken om te komen tot een aardgasvrije gemeente;
- 4) vanuit het thema 'mobiliteit' het elektrisch rijden ondersteunen met een geschikte laadinfrastructuur afgestemd op de vraag, als voorwaarde om ook hier een transitie te kunnen maken.

De uitvoering voor het onderdeel 'klimaatadaptatie', nemen we in dit uitvoeringsprogramma in grote lijnen mee. Het is gedetailleerd terug te vinden in het eerder separaat vastgelegde Gemeentelijk Rioleringsplan Neder-Betuwe 2019-2023 (GRP). In juni 2021 is de vaststelling van de Regionale Adaptatie Strategie voorzien.

Langdurige processen en structurele aandacht

In dit uitvoeringsprogramma zijn enkele gemeentelijke opgaves opgenomen, zoals de warmtetransitie. Deze opgaves betreffen langdurig processen: zowel qua uitvoering als budgettering overspannen ze meerdere fases in de komende, zelfs tientallen, jaren.

Energiebesparing essentieel onderdeel

Naast deze langdurige processen richten we onze aandacht structureel op de energiebesparing als essentieel onderdeel van de energietransitie. De diverse acties voeren we conform programma uit. Het volgen van de nieuwe ontwikkelingen en het zichtbaar maken van de resultaten (monitoring) hebben daarbij vanzelfsprekend een permanent karakter.

Koppeling Regionale Energie Strategie (RES)

In het Landelijk Klimaatakkoord is vastgelegd dat de regio's een Regionale Energie Strategie (RES) opstellen. Ze doen hierbij een voorstel om te komen tot een mate van verduurzaming vóór 2030 van de huidige fossiele energie. Dit leggen we vanuit de regio vast in een zogenaamd RES-bod. Iedere gemeente levert daarvoor een aandeel. De gemeenteraad van Neder-Betuwe heeft haar regionaal

aandeel voor het RES bod 1.0 vastgelegd met de ambitie in de Klimaatnota 2021-2025. Het traject voor de RES loopt het komende decennium door en we zien dit als een continu proces waarin op gezette tijden bestuurlijk en ambtelijk deelnemen aan respectievelijk de stuurgroep en de regiegroep en in technische werkgroepen. De invulling hiervoor speelt zich voor ons echter af binnen de opgenomen onderdelen van de energietransitie.

Leeswijzer

Hierna beschrijven we de acties voor het Uitvoeringsprogramma Klimaatnota 2021 – 2025, in aansluiting op de opbouw van/ thema's in de Klimaatnota:

1. Energiebesparing
2. Energietransitie: zonne-energie
3. Energietransitie: windenergie
4. Klimaatadaptatie
5. Warmtetransitie
6. Mobiliteit

1. Energiebesparing

1.1. Gemeentelijke organisatie

Conform het Duurzaam meerjaren onderhoudsplan 2018-2021 voor gemeentelijk vastgoed gaan we verder met het verduurzamen en besparen op eigen energieverbruik. Dit varieert van het toepassen van LED verlichting, plaatsen van PV panelen, realiseren van nul op de meter tot het afkoppelen van gas. De pilot met plaatsing van warmtepompen in gemeentelijke binnensportaccommodaties -als eerste uitfasering van aardgas- heeft qua resultaten op het gebied van betrouwbare werking en bedenkelijke verbruikscijfers onvoldoende aanknopingspunten geboden om verdere uitrol bij de overige binnensportaccommodaties te continueren. In navolging hiervan gaan we kijken naar nieuwe mogelijkheden voor een pilot, als deel van deze uitfasering. De energie die we gebruiken, kopen we regionaal (zoveel mogelijk) 'aantoonbaar' groen/duurzaam in. Intern zoeken we naar verdere besparingsmaatregelen. Acties en resultaten maken we actief zichtbaar aan de bewoners en bedrijven binnen de gemeente. Denk aan:

- 1) met Gebouwenbeheer ontwikkelen van besparingsmaatregelen van gemeentelijk vastgoed: plannen vaststellen en invoeren;
- 2) faciliteren van regionale inkoop groene stroom;
- 3) publiceren van resultaten; periodiek de resultaten zichtbaar maken op de gemeentelijke pagina's;
- 4) invoeren van CO₂ monitoring van de gemeentelijke organisatie voor eigen bedrijfsvoering.

1.2. Energiebesparing woningen

We zetten actief in op het motiveren en initiëren van energiebesparing bij de bewoners, zowel huiseigenaren als huurders.

In Neder-Betuwe is ca. 70% van alle woningen particulier eigendom, de bewoners zijn veelal zelf eigenaar. De resterende 30% van alle woningen zijn huurwoningen. Veelal bepaalt de eigenaar of hij maatregelen en voorzieningen aan de woningen uitvoert. De investeringen zijn meestal ook voor de eigenaren. De bewoners zijn veelal degenen die de voordelen van de energiebesparende maatregelen en voorzieningen ervaren. Het is daarom belangrijk de communicatie zowel af te stemmen op de individuele eigenaren/bewoners als op de verhuurders/huurders. Naast inhoudelijke informatie brengen we de financieringsmogelijkheden onder de aandacht via het Energieloket Neder-Betuwe). We stemmen met de Regio Rivierenland en Omgevingsdienst Rivierenland af over het gebruik van bestaand voorlichtingsmateriaal.

Met de woningbouwcorporatie (Thius) maken we jaarlijks afspraken over het verduurzamen van de woningvoorraad en het toepassen van zonne-energie. Wenselijk is het om communicatie hierover samen te onderhouden.

Acties:

- 1) Communicatie en starten van voorlichtingscampagne voor bewoners, in samenspraak met de regio, over energiebesparing;
- 2) Starten van energiebesparende acties (zoals het RRE-project) om inwoners te stimuleren;
- 3) Met ons Energieloket nadere afspraken maken over promotionele acties en extra onder de aandacht brengen van ons Energieloket en wat ze voor inwoners kunnen doen;
- 4) Verkennen wat de mogelijkheden zijn om een (toekomstige) Energiecoöperatie te betrekken bij de energiebesparingscampagne en te nemen maatregelen. Desgewenst een energie-ambassadeur aanstellen;
- 5) Infrarood scans: project om met foto-opnames de mogelijke energetische 'lekken' (warmtelekken) van woningen in beeld te brengen om vervolgens op basis voor isolatie-advies de juiste maatregelen te kunnen treffen;
- 6) Overleg met Thius over wijkaanpak Warmtetransitie om maatregelen voor bestaande huurwoningen te combineren met aanpak voor woningeigenaren.

1.3. SVn Duurzaamheidslening voor particuliere woningbezitters

Niet iedereen heeft de benodigde middelen om bij te dragen aan energiebesparing of de energietransitie. Neder-Betuwe vindt dat ieder moet kunnen meedoen met de energietransitie en heeft met de Sociale Volkshuisvestingsbank Nederland (SVn) de regeling 'Toekomstbestendig wonen' afgesloten. Hierbij kunnen inwoners tegen een laag rentetarief voor duurzaamheidsmaatregelen een bedrag lenen met looptijd van tien jaar. Op basis van de huidige gemeentelijke verordening stelt de gemeenteraad een budget van €500.000,- beschikbaar voor financiering van maatregelen. De Provincie Gelderland verdubbelt dit budget. Doel is mogelijk maken van plaatsen van zonnepanelen, isolatie, energiebesparing en andere maatregelen voor de zogenaamde warmtetransitie (uitfasen aardgasnet). Daarnaast kan deze lening "Toekomstbestendig Wonen" van de SVn ook worden ingezet voor asbestsanering, aanpak van funderingsproblemen en maatregelen om de woning voor ouderen toekomstbestendig te maken.

Acties:

- 1) Toetsing en administratieve afhandeling;
- 2) Communicatie met SVn, en met deelnemers;
- 3) Bewaking van budget en eventuele vervolgvraag budget bij gemeenteraad.

1.4. Energiebesparing bedrijven, verenigingen en andere maatschappelijke organisaties

Een groot deel van alle energieverbruik in Neder-Betuwe komt voor rekening van bedrijven. Belangrijk is dat deze groep komt tot energiebesparende maatregelen. In regionaal verband neemt de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) energie-advies mee in de reguliere bedrijfsbezoeken. ODR is de organisatie die directe contacten onderhoudt met bedrijven in Neder-Betuwe. We stimuleren bedrijven tot een energiescan om het energieverbruik verder inzichtelijk te maken en kansen in beeld te brengen.

Daarnaast brengen we op gezette tijden ook voorbeeldbedrijven bij elkaar. We willen zorgen dat ze maximaal van elkaars kennis gebruikmaken. We zoeken hiervoor aansluiting bij de ondernemersverenigingen. We onderzoeken de mogelijkheden voor het starten van een 'duurzaamheidskring' voor de bedrijven. Wij organiseren en faciliteren.

We willen daarvoor:

- 1) bedrijven selecteren;
- 2) energiescans laten uitvoeren en kansen bespreken;
- 3) een vervolgoverleg met ondernemersverenigingen starten over besparingsmaatregelen en duurzame energie;
- 4) in samenspraak met ondernemersvereniging verkenning uitvoeren naar mogelijkheden en wenselijkheid van samenwerkingen;
- 5) een 'duurzaamheidskring' ('Energie convenant') opstarten.

Verenigingen nemen we actief mee in mogelijkheden tot verduurzaming. Vaak leidt dit tot een belangrijke exploitatiebesparing. Via leningen stellen we verenigingen in staat om hun gebouw te verduurzamen.

We willen daarvoor:

- 1) met alle verenigingen overleggen over besparingsmogelijkheden en de toepassing van duurzame energie;
- 2) waar nodig verenigingen ondersteunen bij aanvragen voor subsidiemogelijkheden;
- 3) met verenigingen en stichtingen kijken hoe deze doelgroep middelen beschikbaar krijgt om deel te nemen aan de energietransitie en warmtetransitie (uitfaseren gasnet).

2. Energietransitie: zonne-energie

2.1. Project zonnevelden

Om aan te sluiten bij de ambitie voor 2025 is gekozen om beperkt, onder nadere voorwaarden die zijn benoemd in de Klimaatnota, ruimte te bieden aan zonne-energievelden. De gemeentelijke Regiekamer toetst ambtelijk uiteindelijk elk plan hierop. Hierbij beoordelen we tevens op kansrijkheid en de bijdrage aan de gemeentelijke doelstelling.

2.1.1. Participatie zonne-energie

We streven ernaar om 50% van de duurzame-energieprojecten in eigendom van lokale partijen te brengen. Daarnaast is het belangrijk om bij de voorbereiding en uitwerking van de projecten onze inwoners intensief te betrekken. We geven deze randvoorwaarden nadrukkelijk mee aan de marktpartijen die bezig zijn met uitwerking van plannen.

2.1.2 Gebiedsfonds

We vinden het essentieel dat we uit de opbrengsten van zonneprojecten en windenergieprojecten een zogenaamd gebiedsfonds vullen. Met een jaarlijkse bijdrage uit de exploitatie vullen we dit fonds. Hiermee ondersteunen we vervolgens duurzame maatschappelijk en/of culturele wenselijke projecten of zetten deze in gang. Het fonds wordt onafhankelijk in een stichting geborgd. De gemeente faciliteert en draagt zorgt voor een opstart. Hierbij maken we gebruik van voorbeelden uit de rest van Nederland.

- 1) Opstarten en faciliteren van een gebiedsfonds; oprichten van één Stichting;
- 2) Werving en positionering van bestuursleden;
- 3) Jaarlijkse bestemming voor fondsmiddelen; meedenken en faciliteren.

2.2. Collectieve inkoop zonnepanelen

Toepassing van zonnepanelen op daken van woningen is een aantrekkelijke duurzame optie. Het op gezette tijden organiseren van een collectieve inkoop maakt draagvlak en mogelijk financiële haalbaarheid groter en is daarmee interessanter voor meer inwoners.

- 1) Opzetten en uitwerken van acties 'collectieve inkoop zonnepanelen';
- 2) Communicatie en motiveren van inwoners en bedrijven om over te gaan tot plaatsing van zonnepanelen.

2.3. Project Asbestsanering (asbest eraf zonnepanelen erop)

In onze gemeente hebben we circa 425.000 m² asbest. Een programma van de ODR om sanering van asbestdaken te versnellen, is stilgelegd door gewijzigde politieke besluitvorming. Toch liggen hier nog steeds kansen in de combinatie met de voordelen van het opwekken van duurzame energie door zonnepanelen op deze daken. De achterliggende gedachte hierbij is behalen van een versnelling door het ontzorgen van bezitters van asbestdaken met het aanbieden van een volledig pakket. Hierbij denken we aan een saneringsbedrijf, aannemer, fiscale adviseur en financiers. Deze actie pakken we weer op wanneer asbestsanering weer terug komt op de politieke agenda.

- 1) Organiseren van een projectteam, sturing van acties;
- 2) Houden van informatieavonden;
- 3) Als gemeente een voorbeeld zijn op gebied van asbestsanering zoals het verwijderen van een asbesthoudend dak tijdens de renovatie van de gemeentewerf in Kesteren;
- 4) Uitvoeren plannen;
- 5) Aanbieden van de SVn-regeling 'Toekomstbestendig Wonen' voor asbestsanering.

3. Energietransitie: windenergie

3A. Realisatie windproject binnen zoekgebieden

We hebben ruimte gegeven voor ontwikkeling van windenergie, in directe aansluiting met de A15 en aan de oostzijde van de gemeente, in samenwerking met de gemeente Overbetuwe. We hechten er groot belang aan dat initiatiefnemers binnen het aangegeven zoekgebied de mogelijkheden van windenergie optimaal benutten, in afstemming met de Provincie Gelderland en buurgemeente

Overbetuwe. Hiervoor ontwikkelen zij gezamenlijk een optimaal plan en realiseren datgene dat het meest tegemoetkomt aan de transitiedoelstellingen, gesteld in onze gemeentelijke Klimaatnota.

Aan de westzijde is een zoekgebied bij bedrijventerrein Medel en nabijheid aan de Noordzijde van de A15. Met de gemeente Buren en Tiel loopt een ambtelijke verkenning om hier een viertal windmolens te plaatsen. Naar verwachting zal er in de komende jaren ook een initiatief komen om het huidige windpark bij Medel te opwaarderen.

3.1.1. Participatie Windenergie

We streven ernaar om 50% van de duurzame energie projecten in eigendom van lokale partijen te brengen. Daarnaast is het belangrijk om bij de uitwerking en voorbereiding van de projecten de bevolking intensief te betrekken.

- 1) We geven deze randvoorwaarden nadrukkelijk mee aan de marktpartijen die bezig zijn met uitwerking van plannen.

3.1.2. Gebiedsfonds

Ook voor windenergieprojecten is het gebiedsfonds van toepassing. We vinden het noodzakelijk dat we uit de opbrengsten van windenergieprojecten een zogenaamd gebiedsfonds vullen. Met een jaarlijkse bijdrage uit de exploitatie vullen we dit fonds waarmee we vervolgens maatschappelijk wenselijke projecten ondersteunen of hiermee in gang zetten.

4. Klimaatadaptatie

4.1. Regionale Adaptatie Strategie (RAS)

In bovenregionaal verband is in 2020 regionaal gemeentegrens-overstijgend gewerkt aan een beleid met als doel om met meer partijen samen vorm te geven aan Klimaatadaptatie. Daarbij merken we speerpunten aan waar we ons als regio de komende jaren voor in willen gaan zetten. Hier volgt ook

nog een nader in te vullen lokaal spoor). Uitvoering hiervan betreft de grotere opgaven ter voorkoming van wateroverlast, verdroging en hittestress op grote schaal. Het Waterschap speelt hierin een leidende rol in. Met de Impulsregeling klimaatadaptatie (rijksbijdrage) kan de regio versneld adaptatiemaatregelen uitvoeren.

4.2. Lokaal beleid

Momenteel nemen we de uitvoering van Klimaatadaptatie mee in het verbrede Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) omdat daarin ook de financiering van flankerende maatregelen kan meelopen. Hierin is scherp accent gelegd op risicogebieden voor wateroverlast bij extreem weer.

- 1) We verwerken de uitgangspunten van de RAS naar een Uitvoeringsprogramma dat aansluit bij het huidige lokale programma voor Klimaatadaptatie.
- 2) We geven thema's als verdroging en hittestress meer accent dan tot dusver.

5. Warmtetransitie (aardgasvrij)

Het Landelijk Klimaatakkoord heeft de gewijzigde regels en ambitie vastgelegd ten aanzien van aardgasverbruik. Vanaf 1 juli 2018 is de Gaswet en het Bouwbesluit gewijzigd. De aansluitplicht op het gasnet is daarmee verdwenen als vóór deze datum geen Omgevingsvergunning is aangevraagd. Elke gemeente moet vóór eind 2021 een plan (Transitievisie Warmte) gereed maken om vóór 2030 een aantal wijken af te koppelen van het aardgasnet. Eind 2050 moet Nederland voor meer dan 95% van het aardgasnet zijn afgesloten en zijn overgegaan op duurzame energiebronnen.

5.1. Transitievisie Warmte

Uiterlijk eind 2021 beschikt de gemeente over een Transitievisie Warmte, een gemeentebreed 'warmteplan'. Hiervoor onderzoeken we hoe we aardgas kansrijk als energiebron kunnen vervangen door duurzame energiebronnen. Hiervoor kiezen we voor een strategische aanpak samen met de netwerkbeheerder en de woningcorporatie en eventuele andere partijen. We maken een concept visie die we onze inwoners voorleggen. De meest kansrijke wijken gaan we separaat benaderen om te consulteren.

- 1) We maken een uitgebreid communicatieplan dat leidt tot een groter draagvlak.
- 2) We verwerken alle input tot een definitieve visie die we eind 2021 ter vaststelling voorleggen aan de gemeenteraad.
- 3) Voor de wijk/buurtaanpak maken we in 2022 de benodigde uitvoeringsplannen.
- 4) Bij de wijkgerichte aanpak en betrekken we in een vroeg stadium onze inwoners en marktpartijen als Thius en Alliander.
- 5) Zowel de visie als de uitvoeringsplannen actualiseren we, mede met oog op wetgeving en de ontwikkelingen in het werkveld, om de paar jaar.

6. Mobiliteit

6.1. Beleid en uitvoering elektrische laadinfrastructuur

Om te komen tot een optimale infrastructuur voor elektrisch rijden, gaan we medio 2021 een strategisch plan maken voor gewenste locaties hiervoor. Neder-Betuwe maakt hiervoor deel uit van een landelijke pilotgroep die de beleidsvoorwaarden ontwikkelt. In het kader van de energietransitie wordt dit mede een belangrijke component die we vroegtijdig moeten afstemmen met de netwerkbeheerder en overige partners zoals Vitens.

- 1) We maken voor de kaders een strategische beleidsnota Laadinfrastructuur.
- 2) We maken voor de uitrol van deze Nota een uitvoeringsprogramma.
- 3) We zorgen dat deze uitvoering zoveel mogelijk parallel loopt met andere gemeentelijke ontwikkelingen zoals de renovatie van riolering en wegdek alsmede acties in kader van de warmtetransitie.

6.2. Compensatie CO₂

In 2020 heeft de gemeente een onderzoek uitgezet naar de lokale mobiliteit. Doel hiervan is om de mate van CO₂ uitstoot te compenseren in de hoeveelheid te verduurzamen energie.

- 1) We voeren tussentijds opnieuw een verkenning uit naar de CO₂ uitstoot door het lokale aandeel van de mobiliteit.
- 2) Bij grote wijzigingen in de mate van mobiliteit nemen we dit als compensatie van CO₂ binnen de gemeentelijke taakstelling mee.

7. Vervolg: monitoring en ontwikkelingen

Het werkveld 'Klimaat en duurzaamheid' is voortdurend in beweging en ontwikkelingen volgen elkaar soms razendsnel op. Het is daarom wenselijk om ieder jaar te herijken of de inzet en de prioritering van het uitvoeringsprogramma nog aansluiten bij de doelstellingen in het Klimaatbeleid. Waar nodig actualiseren we dit.

- 1) Jaarlijks bieden we het college en de gemeenteraad een overzicht van de jaarresultaten;
- 2) Uiterlijk medio 2023 evalueren we de Klimaatnota samen met dit uitvoeringsprogramma, passen het aan waar wenselijk en noodzakelijk. We organiseren tweejaarlijks een Klimaattop waar we de behaalde resultaten bespreken met alle geïnteresseerden.

We besteden ook aandacht aan het regelmatig rapporteren van de resultaten aan een breed publiek. Denk hierbij aan een periodieke rapportage in het gemeentelijke nieuws of andere gemeentelijke kanalen; een brede informerende rubriek die aandacht besteedt aan de Klimaatnota en de uitvoering daarvan. Daarbij ondersteunende acties kunnen zijn:

- 1) Opzetten monitoringsysteem;
- 2) Presentatie systematiek uitwerken; bijvoorbeeld met verbeelding in de hal van het gemeentehuis;
- 3) (publieksvriendelijke) rapportage via gemeentelijke kanalen.

Bij de totstandkoming van dit programma is ook landelijk het Klimaatbeleid in ontwikkeling. Hierop hebben we zoveel mogelijk geanticipeerd. Mochten Europese of landelijke klimaatontwikkelingen consequenties hebben voor de uitvoering van de lokale ambities dan nemen we dat op in een volgende actualisatie van dit programma. Wanneer innovatieve ontwikkelingen en kansen op het gebied van de energietransitie -bijvoorbeeld biomassa of waterkracht- zich voordoen, dan nemen we dit op in ons uitvoeringsprogramma.